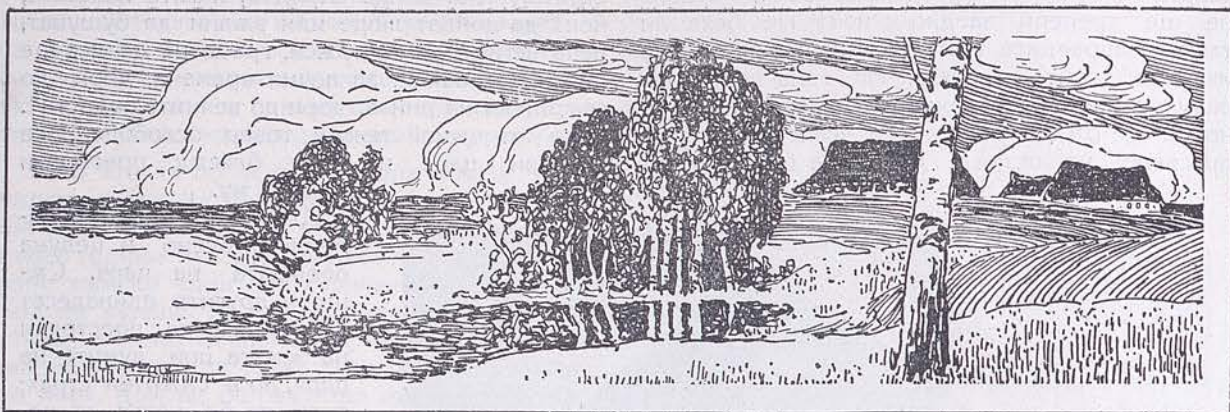

ВЕЛИКОДУШИЕТО Е МЖДРО ДЕЛО

(Исторически разказ от класическата древност),

Безчислената войска на великия персийски цар бе стигнала в Сарди и се събираше пред града — на широките равнини, и приличаше на грозен облак сега, предвестник на буря, която трябваше да се разрази над Елада.

В самата Сарди бяха само персийци, но между тях имаше и безкрайно много чужденци, невоеващи, които бяха дошли само да доставят храни и други неща за най-голямата войска, която някога е видял светът.

Троица твърде хитри и любопитно изглеждащи мъже в пътническо облекло, навярно търговци, завързаха разговор с един персиец, който разбираше от езика им.

„Ние сме чужденци, уважаеми господине, и бихме желали да видим нящичко от великолепието на царя. Нали е позволено това?“

„Позволено е всичко, което не е запретилено“, отвърна персиецът.

„Много право, уважаеми господине, не бихме ли могли някога да видим свещените коне, които возят колата на Аримазда?“

„Десетте низейски коне ли? Не, те стоят в храма, на който и принадлежат.“

„Но кончетата, които теглят колата на великия цар, нали тях бихме могли да видим?“

„Те са горе в палатите, в крепостта.“

„Там ли е и колата, с която се вози великия цар, когато пътува?“

„Не зная, не съм видял никога такава.“

„Как се охранява личността на великия цар?“

„Как ще се охранява? — половината войска върви отпред, другата половина — отзад.“

„Но аз питам, кой се грижи непосредствено за личността на великия цар, кой образува неговата телохранителска стража?“

„Да, за тая цел припускат напред хиляда конници, сетне вървят около хиляда пехотинци, и приблизително толкова има на кон и пеша отподире.“

„Много нещо съм чул за „безсмъртните“ Кави хора са тия?“

„Десет хиляди персийски мъже, ето ти един такъв. Безсмъртен не е човекът, а числото? Щом някой умре, веднага бива заместен с друг, и по тоя начин числото все десет хиляди си остава.“

„И кой е тяхния предводител?“

„Предводителя ли им? Той се казва Отан и е твърде на великия цар.“

„Що за човек е той? Умен и способен човек ли е?“

„Вие сами ще отсждите“, отвърна персиецът, който до сега търпеливо отговаряше на всички въпроси на чужденците.

„Ще ви го покажа, елате с мене!“

Радостни, поради добрината на мъжа, вървяха след персиеца тримата мъже, и последния ги заведе право в царските палати в крепостта. „Ще влезем в крепостта“, си шепнеха чужденците, „тук ние ще видим и ще научим още много!“

И те минаха през едни порти, и през още едни, и стигнаха в един двор, където стоеше една група знатни мъже, които очудено гледаха персиеца и чужденците, които той водеше. Най-знатния измежду тях, един мъж с побеляла брада, беше Отан. Към него се обърна персиецът с висок глас: „Доведох тия трима елински шпиони. Те ме разпитаха за всичко, и единият има писалка и записа всичко. Задръжте ги!“

Смаяните елини видяха, че са се уловили в примката, и твъртиха да бягат.

„Дръжте ги! Дръжте ги!“